

Ett litet reseäventyr

Under några månader 1987 arbetade jag för Röda Korset vid provinssjukhuset i Kompong Chnang i Kambodja. Landet var då fortfarande ockuperat av Vietnam, och det drällde av ryska »råd-givare«. Ett skymningsläge mellan krig och fred rådde. Khmer Rouge satte skräck i befolkningen, särskilt på landsbygden, och även när en bomb smäll av inne på en marknad i Phnom Penh var den omedelbara tolkningen att det var Pol Pots män som var i farten.

Turister förekom inte i egentlig mening, men då och då var det några företags-samma personer som tog sig till templet Angkor Wat för att där imponeras av ruinerna. Säkerhetsläget var inte det bästa, men kändes för oss gästarbetare aldrig som hotfullt. De lokalt anställda hade däremot »tummen i ögat« och mycket begränsad handlingsfrihet. Det gällde för alla att följa de regler som anvisades, och det gick t ex inte att företa någon som helst resa inom landet utan klartecken från inrikesministeriet. Kontakterna med omvärlden var nyckfulla och vår enda säkra förbindelse var brev med diplomatpost en gång per vecka.

Vid halvtid för min tjänstgöring njöt jag ynnesten av en veckas ledighet. Det kändes fantastiskt att kunna resa ur landet. Övriga »expatriates« var lagom avundsjuka då de visste att deras chans skulle komma en annan gång, medan khmer-personalen som inte hade möjlighet att komma över gränsen verkligen gärna hade bytt med mig. Många hade anhöriga som lyckats fly ur landet, och den relativa friheten i andra länder drog starkt. Jag blev därför inte förvånad över att jag när jag skulle resa blev ombedd att ta med mig en bunt ofrankerade brev att posta utanför Kambodja. Ett brev postat i landet visste man ju aldrig om det ens skulle passera censuren.

En ny fukthet dag var det dags att an-träda resan. Jag fick skjuts till Pochentongs flygplats där första etappen till Ho Chi Minh-ville skulle påbörjas. Vi som skulle flyga ut ur landet slussades in i en slutna avgångshall. Där granskades alla handlingar och bagaget kontrollerades. Stämningen var dov och alla skarpladdade vapen bidrog till att lägga sordin på glädjekänslorna.

Plötsligt slog mig tanken: Vad händer med de brev jag har med mig om de blir upptäckta? Det kan bli en smäll för såväl avsändare som mig själv! Jag svalde en extra gång och en värmeväg sköljde över mig. Tanken hade knappt väckts förrän en uniformerad tjänsteman tog tag i mitt handbagage, en liten ryggsäck. Han öppnade den och tittade på min kamera och andra småsaker. Han rafsade runt och strax fattade han breven som låg vid ena sidan och började dra upp dem. Ridå!

När breven var halvvägs ur ryggsäcken hejdade han sig och sköt tillbaka dem. Han böjde sig fram emot mig och smög diskret fram ett par brev, utan frimärken, och stoppade ner dem i sällskap med de övriga. Jag fick en blick som inte krävde någon kommentar, och jag nickade svagt med torr mun.

Just som jag drog en suck av lättnad fick jag syn på en äldre tjänsteman som reste sig upp och raskt gick emot oss. Han såg ut att ha överordnad ställning, och vart han var på väg rådde ingen som helst tvekan om. Kroppshyddan var mäktig efter kambodjanskt mått, och den stora skärmössan ingav extra respekt. Jag kastade en blick på den olycklige bredvid mig, som nu rimligen skulle torska dit tillsammans med de övriga vars brevbärare jag utan entusiasm åtagit mig att vara. Detta kändes inte som en bra start på en rekreationsresa, om det nu över huvud taget skulle bli någon.

Några steg förde mannen fram till oss. Han kom tätt intill mig och spände blicken i mig. Mina 185 cm brukar kännas tillräckliga, men här räckte de verkligen inte till. Jag blev väldigt liten. »Fan också«, flög genom skallen. I samma sekund lyfte mannen av skärmössan och yttrade »Prenez-vous une lettre pour moi aussi!« samtidigt som han plockade fram ett kuvert ur fodret.

Resan till Bangkok gick sedan på lätta vingar.

Ingmar Hedman
Västra Frölunda

Apropå utbrändhet

I Östermalmsnytt nr 15 förra året kunde man läsa att Ingrid Fellke, boendes på Brahegatan i Stockholm, i samband med en husrenovering hittat helt intakta tidningar från seklets början i en container. Man noterar att år 1906 är »Död-ligheten i hufvudstaden relativt mindre än någonsin förut« samt att »det finns svåriligen en stad som är så lifsfarlig för den arma fotgängaren som Mälardrottningen».

I Dagens Nyheter av den 7 september 1907 finns en betraktelse över vad som kan vara dåtidens motsvarighet till vad som nu för tiden så flitigt beskrivs som »utbrändhet«.

Birger Andersson
Stockholm

Blir man nervös af att ha brådtom?

Nu för tiden, när människor fara omkring i automobil och korrespondera med hvarandra så godt som uteslutande pr telegraf och telefon, är det naturligt att man skall skylla alla möjliga sjukdomar hvilkas orsaker man inte vet på brådskan. Lifvet går så fort att man har svårt att följa med och så blir man nervös — säger man.

Men om man rätt tänker på saken är brådskan säkert icke så skyldig som man tror. Se t. ex. på de människor som äro nervösa. I nio fall af tio är det icke den upptagne affärsmanen, hvilken hela tid är fylld af angelägna göromål, som är nervös. Det är den jämförelsevis sysslolöse som går och ser på lifvet omkring sig som åskådare, som blir neurasteniker och som måste bort och sköta om sitt nervsystem. Det är den lättjefulla, tanketomma kvinnan som blir inbillningssjuk och som ställer till hysteriska scener och plågar sin man och sina barn med sina nycker. Anstalterna för nervösa fruntimmer äro hvarken fulla af arbetande kvinnor eller af damer som gå på bal hvarenda kväll och anordna välgörenhetsbasarer en gång i månaden. Att lefva fort och ha mycket att göra är tvärtom mycket hälsosamt. En väl fylld dag med arbetet i rask takt gör ingen människa nervös.

Brådska är en sak som har många fördelar och mycket få fel. För det första hinner man icke tänka när man har brådtom. Att åka i automobil kan vidare vara ett utmärkt botemedel mot förkylningar. Att åka på snälltåg är — under förutsättning af att man förstår att inrätta sig bekvämt — ett mycket hviltsamt sätt att tillbringa sin tid. Det är mycket enklare att ringa upp en person i telefon eller skicka af ett telegram än att skriva ett bref.

Och för resten går lifvet icke så fasligt fort här i Sverige. Vi tro det, vi hoppas det och vi säga det. Men vi missta oss ganska grundligt. An så länge åka vi genom tillvaron på godståg i jämförelse med människorna t. ex. i Frankrike. Och det kan ju vara ganska skönt.